

Jaarverslag 2017

Stichting tot Behartiging van
de Belangen van het
Christelijk Onderwijs,
te Den Haag

INHOUDSOPGAVE

	<u>Pagina:</u>
<u>Bestuursverslag:</u>	
Algemeen instellingsbeleid	4
Financieel beleid	7
<u>Jaarrekening:</u>	
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	11
Balans per 31 december 2017, vergelijkende cijfers per 31 december 2016	14
Staat van baten en lasten 2017, vergelijkende cijfers 2016	16
Toelichting op de te onderscheiden posten van de balans	17
Toelichting op de te onderscheiden posten van de staat van baten en lasten	20
(Voorstel) bestemming van het resultaat	21
Verbonden partijen	22
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	23
Gebeurtenissen na balansdatum	24
Gegevens over de rechtspersoon	25
Ondertekening bestuur	26
<u>Overige gegevens:</u>	
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	28

BESTUURSVERSLAG

ALGEMEEN INSTELLINGSBELEID

Jaarrekening

De in dit verslag opgenomen jaarrekening 2017 is opgesteld door het bestuur van de Stichting tot Behartiging van de belangen van het Christelijk onderwijs ten Den Haag.
Deze jaarrekening is gecontroleerd door accountantskantoor Deloitte Accountants B.V.

Kernactiviteiten en Beleid

Inleiding

Stichting tot Behartiging van de Belangen van het Christelijk Onderwijs (hierna: de stichting) is op 8 december 1981 opgericht en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Den Haag onder dossiernummer 41152443.

Conform de statuten is het doel van de stichting: de behartiging van de belangen van de te 's-Gravenhage gevestigde Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden en de Stichting Protestants Christelijke Peuterspeelzalen. Zij tracht dit doel te bereiken:

- a. door het verstrekken van bijdragen, leningen en voorschotten aan Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden (SCOH) en Stichting Protestants-Christelijke Peuterspeelzalen Haaglanden (SPCP) ter financiering van de kosten van SCOH en SPCP voor alle zaken, die niet uit de overheidssubsidies kunnen worden bestreden;
- b. door het rechtstreeks verstrekken van subsidies, bijdragen, leningen en voorschotten aan het personeel van SCOH en SPCP;
- c. door alle middelen, welke naar het oordeel van het bestuur voor gemeld doel bevorderlijk kunnen zijn.

Om nader invulling te geven aan hetgeen in de statuten is opgenomen, is een beleidsplan geschreven. Dit beleidsplan is in 2017 vernieuwd en is te vinden op: <http://www.scoh.nl/over-scoh/publicaties>.

In stand te houden vermogen

Het vermogen van de stichting is opgebouwd uit giften/legaten, die veelal vele jaren geleden zijn verkregen. Het betreft privaat vermogen. De stichting verwerft niet actief financiële middelen. Om structureel uitkeringen te kunnen blijven doen, is besloten om het vermogen in stand te houden en eventueel uit het rendement uitkeringen te doen. Het vermogen (stichtingskapitaal) dat in stand blijft is €10 miljoen (peildatum: 1 januari 2011) met een jaarlijkse indexatie van 1%. De indexatie wordt jaarlijks gedaan over de hoogte van het stichtingskapitaal per 1 januari van dat jaar. Indien het resultaat in enig jaar negatief is, besluit het bestuur of indexatie ten laste van de algemene reserve plaatsvindt.

Het vermogen boven het stichtingskapitaal (algemene reserve) is beschikbaar voor het doen van uitkeringen en ter dekking van het jaarlijkse rendementsrisico (voornamelijk koersrisico en risico op huurinkomsten). In verband met het afdekken van het rendementsrisico worden, geen uitgaven gedaan uit categorie 3 t/m 7 (zie de paragraaf 'uitgaven'), indien de algemene reserve minder dan €1,0 miljoen bedraagt. Per 31 dec 2017 is de algemene reserve €4,1 miljoen. De genoemde €1,0 miljoen wordt niet jaarlijks geïndexeerd, maar jaarlijks wordt de gewenste hoogte geëvalueerd door het bestuur en vastgesteld voor het komende jaar.

Beheer van het vermogen

De stichting hecht aan maatschappelijk verantwoord beleggen en belegt daarom in duurzame effecten. De afspraken met betrekking tot het beheer van het vermogen zijn vastgelegd in een treasury statuut. Het treasury statuut maakt onderdeel uit van het beleidsplan van de stichting en is te vinden op: <http://www.scoh.nl/over-scoh/publicaties>.

Voor het beheer van de portefeuille is een contract gesloten met een vermogensbeheerder.

Jaarlijks wordt het (verwachte) rendement, risico en de benodigde cashflow met de vermogensbeheerder besproken en het beheer daarop afgestemd.

Uitgaven categorieën

De volgende uitgaven kunnen worden gedaan ten laste van de stichting:

Op voorstel van de bestuurder van SCOH:

1. tekorten bij de Stichting PC Peuterspeelzalen (SPCP) Den Haag;
2. bijdragen aan huisvesting ten behoeve van SCOH of de SPCP. Dit betreft vooral bijdragen aan multifunctionele accommodaties (MFA) of extra lokalen. Als er huuropbrengsten zijn te verwachten, worden de bijdragen in MFA opgenomen op de balans van de stichting. De huuropbrengsten worden in mindering gebracht op deze balanspost. Naar verwachting zullen de huuropbrengsten op de langere termijn hoger zijn dan de bijdragen in MFA. Als de bijdrage van de stichting (inclusief indexering) is terugverdiend met huuropbrengsten, komen de huuropbrengsten daarna ten gunste van SCOH. Voor de stichting is er wel een risico, omdat huuropbrengsten achter kunnen blijven bij de verwachtingen.
3. Bijdragen aan onderwijskundige vernieuwingen. Voor bijdragen aan onderwijskundige vernieuwingen is een apart fonds opgezet. De stichting stelt 50% van het benodigde bedrag beschikbaar. De overige 50% wordt door SCOH beschikbaar gesteld. Voor aanvragen en toekenningen vanuit het fonds is een procedure ontwikkeld.

Op aanvraag door medewerkers van SCOH, medewerkers SPCP en bestuursleden van de stichting:

4. Projecten in relatie tot SCOH of SPCP in het kader van uitdragen van de Christelijke identiteit
5. Projecten in het kader van duurzaamheid ten behoeve van SCOH of de SPCP. Het gaat hier om de zorg voor onze natuurlijke grond en hulpstoffen. Bijvoorbeeld energiebesparing.
6. Bijzondere projecten/activiteiten ten behoeve van alle SCOH scholen en SPCP, zoals in het verleden bijvoorbeeld voor privacybeveiliging.
7. Bijzondere projecten die door een leidinggevende van SCOH of SPCP gedaan worden. Hiervoor geldt een maximumbijdrage van €2.500,- per project.

Beschikbaar bedrag

In december van ieder jaar wordt de begroting door het bestuur vastgesteld. Daarbij wordt vastgesteld welke bedragen beschikbaar zijn voor de bovengenoemde onderdelen. In totaal is maximaal beschikbaar: verwachte rendement op de portefeuille van dat jaar + de algemene reserve verminderd met €1,0 miljoen (in verband met afdekking rendementsrisico). Indien de bedragen niet uitgegeven worden, wordt het toegevoegd aan de algemene reserve en is er het volgende jaar een hoger bedrag beschikbaar.

Juridische structuur

De rechtspersoonlijkheid van het bevoegd gezag is een stichtingsvorm.

Stichting is op 8 december 1981 opgericht en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Den Haag onder dossiernummer 41152443. Het RSIN nummer is 7419430.

Bestuurssamenstelling

Het bestuur is als volgt samengesteld:

- Jan Schinkelshoek (voorzitter)
- Marcus van Spronsen (vice-voorzitter)
- Dirk-Jan de Lange
- Ruth van Werven
- Diana Middelkoop (tot 1 januari 2018)
- Karel van den Boogaard
- Jannie van den Hul-Omta (per 1 januari 2018)

Beloningsbeleid

De bestuurders van de stichting ontvangen een vrijwilligersvergoeding van 1500 euro per persoon per jaar. De stichting heeft geen personeel in dienst.

FINANCIEEL BELEID

Financiële positie op balansdatum

Onderstaand treft u de balans aan per 31 december 2017. De balans is een momentopname van de vermogensstructuur van een organisatie. Hierna vindt u een overzicht van de financiële situatie op 31 december 2017 in vergelijking tot de situatie van een jaar daarvoor. Na de balans volgt een korte toelichting op de belangrijkste wijzigingen in de balans.

Activa	31-12-2017	31-12-2016	Passiva	31-12-2017	31-12-2016
Financiële vaste activa	14.353.161	13.587.826	Eigen vermogen	14.665.821	14.327.277
Vorderingen	62.532	96.254	Voorzieningen	0	0
Liquide middelen	426.163	729.363	Kortlopende schulden	176.035	86.166
Totaal activa	14.841.856	14.413.443	Totaal passiva	14.841.856	14.413.443

Toelichting op de balans:

Activa:

De financiële vaste activa zijn met circa €0,8 miljoen toegenomen. Voor €0,5 miljoen wordt dit veroorzaakt door positieve koersresultaten. Daarnaast is er sprake van een toename van €0,4 miljoen in verband met bijdragen van de stichting aan multifunctionele accommodaties (MFA) van SCOH. SCOH heeft geïnvesteerd in MFA. Deze zijn grotendeels gefinancierd door de gemeente Den Haag. Het restant is gefinancierd door de stichting Belangenbehartiging. Dit bedrag is als financiële vaste activa opgenomen op de balans. In de jaarrekening van 2016 was dit opgenomen onder de overlopende activa (vorderingen). In de jaarrekening 2017 is dit gecorrigeerd. Voor de vergelijkbaarheid zijn ook de cijfers van 2016 aangepast. De boekwaarde van de MFA per 31 dec 2017 is €0,9 miljoen en € 0,5 miljoen per 31 december 2016. De toename wordt veroorzaakt door een investering in 2017 in MFA bij de van de Spiegelschool. Jaarlijks worden de huuropbrengsten in mindering gebracht, totdat de bijdragen zijn afbetaald. In totaal heeft de stichting vanaf 2014 €1,1 miljoen bijgedragen aan MFA en in totaal €250.000 huuropbrengsten ontvangen, waardoor het saldo op de vooruitbetaalde post per 31 dec 2017 €0,9 miljoen bedraagt. Zie bijlage 'specificatie balansposten' voor een verdere specificatie van de bedragen.

Anderzijds is er een afname van €0,2 miljoen in de financiële vaste activa, omdat de investeringen in de beleggingsportefeuille lager zijn dan de desinvesteringen. De desinvesteringen zijn €10,2 miljoen en de investeringen zijn €10,0 miljoen. De investeringen en desinvesteringen zijn zo hoog, omdat in overleg met de vermogensbeheerder in 2017 is besloten om te switchen van beleggingsfondsen naar individuele waarden. De voornaamste redenen hiervoor zijn dat op deze manier hogere dividendinkomsten worden verkregen, waarmee de stichting de beschikking krijgt over voldoende liquide middelen en vanwege lagere beleggingskosten.

De vorderingen zijn ongeveer gelijk gebleven.

De liquide middelen zijn met €0,3 miljoen afgenomen. Dat komt vooral door de betaling aan SCOH van €0,6 miljoen voor de MFA van de Spiegel.

Passiva:

Het eigen vermogen is met €0,3 miljoen gestegen door het positieve resultaat in het jaar 2017.

De kortlopende schulden zijn met €0,1 miljoen toegenomen. Deze bestaan vooral uit de rekening courant verhoudingen met SCOH en SPCP en overlopende passiva. De reden van de toename is vooral een bijdrage aan de IKC vorming van de ds. D.A. v.d. Boschschool van €108.000. De factuur is in 2018 betaald (door SCOH) en in 2017 zijn de kosten ten laste van de stichting Behartiging gekomen.

Analyse resultaat

Zoals u in de onderstaande tabel kunt zien, liet de begroting van 2017 een negatief resultaat zien van € 115.000. Uiteindelijk resulteert een positief resultaat van € 339.000,-. De verschillen met de begroting worden voornamelijk veroorzaakt, door:

- de financiële baten en lasten zijn €0,3 miljoen hoger dan begroot. Dat komt vooral door het koersresultaat op aandelen van €0,6 miljoen.

- lagere huisvestingslasten van €0,2 miljoen door:

a. de geplande extra lokalen op de Ark zijn niet gerealiseerd (€250.000). De reden hiervoor is dat de verwachte leerling stijging is uitgebleven. Bovendien is de gemeente niet van plan een deel van de investering te betalen.

b. Het Haags Hopje bij de Jan van Nassau school is niet gerealiseerd (€160.000). Het plan is afgekeurd door de gemeente. Er is een nieuw plan gemaakt, dat mogelijk wel gerealiseerd kan worden, daarom is het bedrag doorgeschoven naar 2018.

c. Extra lokaal Elout (-/€98.000). Dit was begroot in 2016, maar gerealiseerd in 2017.

d. Bijdrage in de kosten IKC vorming op de ds. D.A. v.d. Boschschool. Hiervoor is in 2018 €150.000 begroot, maar er is in 2017 al een bedrag van €108.000 aan kosten gerealiseerd.

- hogere overige lasten door een bijdrage aan Vroondaal van €45.000 die niet was begroot.

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Verschil	Realisatie 2016	verschil
Lasten					
Bijdrage huisvestingslasten SCOH	222.285	420.000	-197.715	33.048	189.237
Overige lasten	117.387	74.000	43.387	37.961	79.426
Totaal lasten	339.672	494.000	-154.328	71.009	268.663
Saldo baten en lasten	-339.672	-494.000	154.328	-71.009	-268.663
Financiële baten en lasten	678.216	379.000	299.216	739.360	-61.144
Nettoresultaat	338.544	-115.000	453.544	668.351	-329.807

Het verschil tussen het resultaat in 2017 en 2016 is -/€0,3 miljoen. Dat wordt vooral veroorzaakt, doordat in 2017 de financiële baten €0,1 miljoen lager zijn, de huisvestingslasten €0,2 miljoen hoger zijn en overige lasten €0,1 miljoen hoger zijn dan in 2016.

Toekomstparagraaf

In de onderstaande tabel is de begroting van het jaar 2018 opgenomen. Deze begroting is in december 2017 door het bestuur goedgekeurd.

	Realisatie 2017	Begroting 2018	verschil
Baten			
Overige baten	0	0	0
Totaal baten	0	0	0
Lasten			
Personele lasten	0	0	0
Afschrijvingen	0	0	0
Bijdrage huisvestingslasten SCOH	222.285	790.000	567.715
Overige lasten	117.387	564.000	446.613
Totaal lasten	339.672	1.354.000	1.014.328
			0

Saldo baten en lasten	-339.672	-1.354.000	-1.014.328
			0
Financiële baten en lasten	678.216	372.000	-306.216
			0
Nettoresultaat	338.544	-982.000	-1.320.544

Het begrote resultaat in 2018 is €1,0 miljoen negatief. Belangrijke posten in de begroting zijn:

1. Er is in de begroting uitgegaan van een positief rendement van de portefeuille van 3%.
2. Er is rekening gehouden met een forse toename van de bijdrage aan de SPCP als gevolg van de harmonisatie. In 2018 is hiervoor een bedrag begroot van €300.000,-
3. Er is €60.000 opgenomen voor de Da Costa school. Deze stond in het MFA overzicht, maar omdat er geen huurinkomsten meer zijn te verwachten is deze verplaatst naar de jaarbegroting.
4. Er is een bedrag opgenomen voor het fonds onderwijskundige vernieuwingen. Scholen dragen hiervoor 1,5% van hun reserve af. Op de begroting van de Behartiging is eenzelfde bedrag gereserveerd. Nadat de beoordelingscommissie de aanvragen heeft beoordeeld, zullen de bedragen daadwerkelijk toegekend gaan worden.
5. Er zijn 3 nieuwe aanvragen voor een huisvestingsbijdrage opgenomen. Dit zijn geen bijdragen in multifunctionele accommodaties (MFA) en er zijn geen huuropbrengsten te verwachten, vandaar dat deze bijdragen zijn verwerkt in de jaarbegroting.
  - A. Voor de Anemaschool is €350.000 aan kosten opgenomen in 2018. Naar verwachting wordt hiervan €300.000 terugontvangen in 2019, omdat verwacht wordt dat we dat deel van de gemeente zullen ontvangen, omdat het leerlingaantal op de Anema flink is toegenomen en door deze investering verder kan stijgen. Er is echter nog geen formele toezegging van de gemeente, dus er is een risico dat de gemeente geen bijdrage verstrekt.
  - B. Bij de Vuurtoren heeft de nieuwe directeur een plan van aanpak gemaakt om de school weer aantrekkelijker te maken en daardoor meer leerlingen te trekken. De school ondervindt veel concurrentie van de nabij gelegen school 'het volle leven'. Het plan van aanpak formuleert acties op diverse domeinen, zoals onderwijskwaliteit, personeel, ict en gebouw. De school investeert zelf in de 1e 3 onderdelen. Voor de maatregelen met betrekking tot het gebouw wordt een beroep gedaan op de Behartiging.
  - C. Bij de Van de Boschschool wordt een IKC gerealiseerd. Hiervoor zijn op het laatste moment wijzigingen aangebracht in het ontwerp van de nieuwe school. Dit brengt extra kosten met zich mee, waarvoor een beroep wordt gedaan op de Behartiging.

JAAARREKENING

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA, PASSIVA EN RESULTAATBEPALING

Het toegepaste verslaggevingsstelsel is: De jaarrekening is opgesteld overeenkomstig in Nederland aanvaarbare grondslagen, in overeenstemming met RJ C1 organisaties zonder winststreven

De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Voor zover noodzakelijk worden op de vorderingen voorzieningen getroffen voor verwachte oninbaarheid.

Activiteiten

Stichting tot Behartiging van de Belangen van het Christelijk Onderwijs (hierna: de stichting) is op 8 december 1981 opgericht en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Den Haag onder dossiernummer 41152443.

Conform de statuten is het doel van de stichting: de behartiging van de belangen van de te 's-Gravenhage gevestigde Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden en de Stichting Protestants Christelijke Peuterspeelzalen. Zij tracht dit doel te bereiken:

- a. door het verstrekken van bijdragen, leningen en voorschotten aan Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden (SCOH) en Stichting Protestants-Christelijke Peuterspeelzalen Haaglanden (SPCP) ter financiering van de kosten van SCOH en SPCP voor alle zaken, die niet uit de overheidssubsidies kunnen worden bestreden;
- b. door het rechtstreeks verstrekken van subsidies, bijdragen, leningen en voorschotten aan het personeel van SCOH en SPCP;
- c. door alle middelen, welke naar het oordeel van het bestuur voor gemeld doel bevorderlijk kunnen zijn.

De Stichting groepsmaatschappijen bestaan uit:

Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden te Den Haag
Stichting Protestants Christelijke Peuterspeelzalen te Den Haag

NB:Consolidatie vindt plaats in de geconsolideerde jaarrekening van de Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen voor waardering van activa, passiva en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het bestuur van de stichting zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat het bestuur schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Foutherstel

De verwerking van de bijdragen Stichting belangen behartiging in de multifunctionele accommodaties is nader bestudeerd.

De volgende aanpassingen zijn verwerkt:

	31-12-2016	31-12-2016
	herzien	
Financiële vaste activa	463.382	0
Overlopende activa	0	463.382

SCOH heeft geïnvesteerd in multifunctionele accommodaties (MFA). Deze zijn grotendeels gefinancierd door de gemeente Den Haag. Het restant is gefinancierd door de stichting Belangenbehartiging. De investering door de stichting Belangenbehartiging is als Financiële vaste activa opgenomen op de balans. In de jaarrekening van 2016 was dit opgenomen onder de overlopende activa. In de jaarrekening 2017 is dit gecorrigeerd. Voor de vergelijkbaarheid zijn ook de cijfers van 2016 aangepast.

Financiële Vaste activa
Effecten

Effecten die onderdeel zijn van de handelsportefeuille worden, na eerste verwerking, gewaardeerd tegen reële waarde. Waardeveranderingen worden rechtstreeks in de staat van baten en lasten verwerkt.

De onder de effecten opgenomen eigen-vermogensinstrumenten (niet beursgenoteerd), die geen onderdeel zijn van de handelsportefeuille, worden gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die zijn toe te rekenen aan effecten die na eerste verwerking worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen via de staat van baten en lasten worden rechtstreeks in de staat van baten en lasten verwerkt.

Vlottende activa

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan 12 maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit algemene reserves.

Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen.

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door het bestuur is aangebracht.

De bestemmingsfondsen zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door derden zijn aangebracht.

Schulden

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de schulden in de winst-en-verliesrekening als interestlast verwerkt.

Kortlopende schulden

De overlopende passiva betreffen de vooruitontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en/of nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schulden.

Financiële instrumenten en risicobeheersing

Prijrisico

Stichting tot Behartiging van de Belangen van het Christelijk Onderwijs loopt risico's ten aanzien van de waardering van effecten. De stichting beheerst het risico door stratificatie aan te brengen in de portefeuille, en limieten te stellen.

Rente- en kasstroomrisico

Stichting tot Behartiging van de Belangen van het Christelijk Onderwijs loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder financiële vaste activa, effecten en liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden.

Voor vorderingen en schulden met variabele renteafspraken loopt Stichting tot Behartiging van de Belangen van het Christelijk Onderwijs risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt Stichting tot Behartiging van de Belangen van het Christelijk Onderwijs risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente. Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot renterisico gecontracteerd.

Kredietrisico

De Liquide middelen staan uit bij banken die minimaal een A-rating hebben.

Baten en lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de (bestemde) reserve(s) die het bestuur is/ zijn bepaald.

Opbrengstverantwoording

Giften

Indien baten worden ontvangen in de vorm van zaken of diensten, worden deze gewaardeerd tegen de reële waarde.

Overige baten bestaan uit baten uit verhuur en overige baten.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva.

Dividenden

Dividenden te ontvangen van effecten worden verantwoord, zodra stichting het recht hierop heeft verkregen.

A.1.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2017, VERGELIJKENDE CIJFERS PER 31 DECEMBER 2016
(na verwerking resultaatbestemming)

1	Activa	2017		2016	
		€	€	€	€
	VASTE ACTIVA				
1.3	Financiële vaste activa				
1.3.6	Overige effecten	13.457.766		13.124.444	
1.3.7	Overige vorderingen	895.395		463.382	
			14.353.161		13.587.826
	TOTAAL VASTE ACTIVA		14.353.161		13.587.826
	VLOTTENDE ACTIVA				
1.5	Vorderingen				
1.5.7	Overige vorderingen	-		661	
1.5.8	Overlopende activa	62.532		95.593	
			62.532		96.254
1.7	Liquide middelen		426.163		729.363
	TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		488.695		825.617
	TOTAAL ACTIVA		14.841.856		14.413.443

2	Passiva	<u>2017</u>		<u>2016</u>	
		€	€	€	€
	VERMOGEN				
2.1	Eigen vermogen				
2.1.3	Bestemmingsreserves (privaat)	3.944.468		3.712.076	
2.1.6/8	Statutaire reserves	<u>10.721.353</u>		<u>10.615.201</u>	
			14.665.821		14.327.277
2.4	Kortlopende schulden				
2.4.9	Overige kortlopende schulden	163.919		72.779	
2.4.10	Overlopende passiva	<u>12.116</u>		<u>13.387</u>	
			176.035		86.166
	 TOTAAL PASSIVA		 <u><u>14.841.856</u></u>		 <u><u>14.413.443</u></u>

A.1.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017, VERGELIJKENDE CIJFERS 2016

	2017		Begroting 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
4 Lasten						
4.3 Bijdrage huisvestingslasten SCOH	222.285		420.000		33.048	
4.4 Overige lasten	<u>117.387</u>		<u>74.000</u>		<u>37.961</u>	
Totaal lasten		339.672		494.000		71.009
Saldo baten en lasten *		<u>-339.672</u>		<u>-494.000</u>		<u>-71.009</u>
5 Financiële baten en lasten		678.216		379.000		739.360
Resultaat *		<u>338.544</u>		<u>-115.000</u>		<u>668.351</u>
Nettoresultaat *		<u><u>338.544</u></u>		<u><u>-115.000</u></u>		<u><u>668.351</u></u>

* (-/- is negatief)

A.1.4 TOELICHTING OP DE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS

1 Activa
1.3 Financiële vaste activa

	Boek- waarde 31-12-2016	Investe- ringen 2017	Desinves- teringen 2017	Koers- resultaat 2017	Boek- waarde 31-12-2017
	€	€	€	€	€
1.3.6 Overige effecten					
1.3.6.1 Obligaties	6.623.555	1.246.593	2.393.123	-83.557	5.393.468
1.3.6.2 Aandelen	6.404.642	8.755.783	7.783.114	602.119	7.979.430
1.3.6.4 Alternatieve beleggingen	96.247	-	-	-11.379	84.868
Totaal overige effecten	13.124.444	10.002.376	10.176.237	507.183	13.457.766

Het koersresultaat bestaat uit een positief gerealiseerd resultaat van € 369.204 en een positief nog niet gerealiseerd resultaat van € 137.979.

	Boek- waarde 31-12-2016	Verstreckte leningen 2017	Aflossingen 2017	Boek- waarde 31-12-2017	Rente %
	€	€	€	€	
1.3.7 Overige vorderingen					
1.3.7.3 Overige *	463.382	510.476	78.463	895.395	1,7%
Totaal overige vorderingen	463.382	510.476	78.463	895.395	

*Het gaat hier om bijdragen in huisvesting ten behoeve van SCOH. Dit betreft bijdragen in multifunctionele accommodaties. De bijdragen in multifunctionele accommodaties worden opgenomen op de balans van de stichting, als er huuropbrengsten zijn te verwachten. De huuropbrengsten worden in mindering gebracht op deze balanspost.

Dit betreft: € 1.132.000 bijdragen aan multifunctionele accommodaties van SCOH + € 13.000 indexatie - € 250.000 euro huuropbrengsten. (Anemaschool € 50.729, Oranjeschool € 76.371, Helderingschool € 180.292 en De spiegel € 588.800)

	Boek- waarde 31-12-2016	Verstreckte leningen en investeringen 2017	Aflossingen en desin- vesteringen 2017	Resultaat 2017	Boek- waarde 31-12-2017
	€	€	€	€	€
Totaal financiële vaste activa	13.587.826	10.512.852	10.254.700	-	14.353.161

Vlottende activa

1.5.7 Overige vorderingen	<u>31-12-2017</u>		<u>31-12-2016</u>	
	€	€	€	€
1.5.7.1 Rekening courant Stichting Protestants-Christelijke Peuterspec	-		661	
Totaal overige vorderingen		<u>-</u>		<u>661</u>

*De rekening courant verhoudingen zijn geheel ten behoeve van doorbelasting van kosten.

1.5.8 Overlopende activa	<u>31-12-2017</u>		<u>31-12-2016</u>	
	€	€	€	€
1.5.8.1 Vooruitbetaalde posten	-		-	
1.5.8.2 Nog te ontvangen posten	2.454		2.783	
1.5.8.4 Rente	46.816		82.188	
1.5.8.5 Dividendbelasting	13.262		10.622	
Totaal overlopende activa		<u>62.532</u>		<u>95.593</u>

1.7 Liquide middelen

	<u>31-12-2017</u>		<u>31-12-2016</u>	
	€	€	€	€
1.7.2 Tegoeden op bank- en girorekeningen	426.163		729.363	
Totaal liquide middelen		<u>426.163</u>		<u>729.363</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

2 Passiva

2.1 Eigen vermogen

2.1.3 Bestemmingsreserves (privaat)	Stand per 31-12-2016	Resultaat 2017	Overige mutaties	Stand per 31-12-2017
	€	€	€	€
2.1.3.1 Algemene reserve privaat	3.712.076	232.392		3.944.468
Totaal bestemmingsreserves privaat	3.712.076	232.392	-	3.944.468

2.1.8 Statutaire reserves (is Stichtingskapitaal)	Stand per 31-12-2016	Resultaat 2017	Overige mutaties	Stand per 31-12-2017
	€	€	€	€
2.1.8 Statutaire reserves (is Stichtingskapitaal) *	10.615.201	106.152		10.721.353
Totaal statutaire reserves	10.615.201	106.152	-	10.721.353
Totaal overige reserves	10.615.201	106.152	-	10.721.353

	Stand per 31-12-2016	Resultaat 2017	Overige mutaties	Stand per 31-12-2017
	€	€	€	€
Totaal eigen vermogen	14.327.277	338.544	-	14.665.821

* Het vermogen van de stichting is opgebouwd uit giften/legaten, die veelal vele jaren geleden zijn verkregen. Het betreft privaat vermogen. De stichting verwerft niet actief financiële middelen. Om structureel uitkeringen te kunnen blijven doen, is besloten om het vermogen in stand te houden en eventueel uit het rendement uitkeringen te doen.

Het vermogen (statutaire reserve/ stichtingskapitaal) dat in stand blijft is €10 miljoen (peildatum: 1 januari 2011) met een jaarlijkse indexatie van 1%. Dit is opgenomen in het beleidsplan van de stichting.

2.4 Kortlopende schulden

2.4.9 Overige kortlopende schulden	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
2.4.9.1 Rekening courant Stichting Protestants-Christelijke Peuterspeelzalen	34.763		-	
Rekening courant Stichting Onderwijs Haaglanden	129.156		72.779	
Totaal overige kortlopende schulden		163.919		72.779

*De rekening courant verhoudingen zijn geheel ten behoeve van doorbelasting van kosten.

2.4.10 Overlopende passiva	31-12-2017		31-12-2016	
	€	€	€	€
2.4.10.11 Overige overlopende passiva	12.116		13.387	
Totaal overlopende passiva		12.116		13.387

Alle kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan een jaar

A.1.4.c TOELICHTING OP DE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

4 Lasten

4.3 Bijdrage huisvestingslasten SCOH

	2017		Begroting 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
Totaal bijdrage huisvestingslasten SCOH		<u>222.285</u>		<u>420.000</u>		<u>33.048</u>

4.4 Overige lasten

	2017		Begroting 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
4.4.1.1 Administratie en beheer*	49.478		5.000		4.320	
4.4.1.6 Overige administratie- en beheerslasten**	9.000		9.000		9.000	
Totaal administratie- en beheerslasten		58.478		14.000		13.320
4.4.4.5 Buitenschoolse cq bijzondere activiteiten	23.830		25.000		24.626	
4.4.4.11 Saldo St. Protestants-Chr. Peuterspeelzalen	35.000		35.000		-	
4.4.4.11 Overige kosten	79		-		15	
Totaal overige		58.909		60.000		24.641
Totaal overige lasten		<u>117.387</u>		<u>74.000</u>		<u>37.961</u>

* Dit is inclusief een bijdrage aan kosten Vroondaal van €45.000

** Vrijwilligersvergoeding bestuurders.

Totaal Lasten

		<u>339.672</u>		<u>494.000</u>		<u>71.009</u>
--	--	-----------------------	--	-----------------------	--	----------------------

Saldo baten en lasten *

		<u>-339.672</u>		<u>-494.000</u>		<u>-71.009</u>
--	--	------------------------	--	------------------------	--	-----------------------

5 Financiële baten en lasten

	2017		Begroting 2017		2016	
	€	€	€	€	€	€
5.1 Rentebaten	134.633		429.000		196.166	
Gerealiseerd koersresultaat	369.204		-		-35.720	
Ongerealiseerd koersresultaat	137.979		-		611.238	
Dividend	86.060		-		16.026	
Provisie/transactiekosten	-2.006		-		-234	
5.4 Beheerskosten/bewaarloon	-47.654		-50.000		-48.116	
Totaal financiële baten en lasten *		<u>678.216</u>		<u>379.000</u>		<u>739.360</u>
Netto resultaat *		<u>338.544</u>		<u>-115.000</u>		<u>668.351</u>

* (-/- is negatief)

A1.5 (VOORSTEL) BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

(Voorstel) Bestemming van het resultaat

		Resultaat 2017		
		€	€	€
2.1.3	<u>Bestemmingsreserves (privaat)</u>			
2.1.3.1	Algemene reserve privaat	232.392		
2.1.3.4	Overige	-		
	Totaal bestemmingsreserves privaat	-	232.392	
	<u>Totaal bestemmingsreserves</u>			232.392
2.1.8	Statutaire reserves (is Stichtingskapitaal)			
	Statutaire reserves (is Stichtingskapitaal)*	106.152		
	Totaal statutaire reserves	106.152		
	<u>Totaal bestemmingsfondsen</u>			106.152
	Totaal resultaat			338.544

* Een deel van het resultaat is t.g.v. de statutaire reserves bestemd.

A.1.7 VERBONDEN PARTIJEN

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activi- teiten	Eigen	Resultaat
				vermogen 31-12-2017	jaar 2017
				€	€
<i>Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden</i>	Stichting	Den Haag	4	20.198.709	-642.909
<i>Stichting Protestants Christelijke Peuterspeelzalen</i>	Stichting	Den Haag	4	525.918	-124.970
				<u>20.724.627</u>	<u>-767.879</u>
Totaal beslissende zeggenschap					

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

Consolidatie vindt plaats in de geconsolideerde jaarrekening van de Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden.

A.1.10 NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Er zijn geen niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen die hier moeten worden toegelicht.

C2 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die hier behoeven te worden toegelicht.

GEGEVENS OVER DE RECHTSPERSOON

Naam: Stichting tot Behartiging van de Belangen van het Christelijk Onderwijs
Adres: Postbus 18546, 2500 EM Den Haag
Telefoon: 070-3118787
E-mailadres: info@scoh.nl
Internetsite: www.scoh.nl
Bestuursnummer: 70178
Contactpersoon: Drs. B. Tukker
Telefoon: 070-3118794
E-mailadres: btukker@scoh.nl

Ondertekening

Den Haag

Datum: 13-jul-18

Handtekening:

Jan Schinkelshoek

Voorzitter bestuur : : [was getekend]

Marcus van Spronsen

lid bestuur : : [was getekend]

Dirk-Jan de Lange

lid bestuur : : [was getekend]

Ruth van Werven

lid bestuur : : [was getekend]

Jannie van den Hul-Omta

lid bestuur : : [was getekend]

Karel van den Boogaard

lid bestuur : : [was getekend]

Stichting tot Behartiging van de Belangen van het Christelijk Onderwijs

Postbus 18546, 2500 EM Den Haag

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het algemeen bestuur van Stichting tot Behartiging van de belangen van het Christelijk Onderwijs te Den Haag

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting tot Behartiging van de belangen van het Christelijk Onderwijs te Den Haag te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting tot Behartiging van de belangen van het Christelijk Onderwijs te Den Haag op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met RJ C1 organisaties zonder winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2017.
2. De staat van baten en lasten over 2017.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van Stichting tot Behartiging van de belangen van het Christelijk Onderwijs te Den Haag zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag
- De overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- Alle informatie bevat die op grond van RJ C1 organisaties zonder winststreven is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens, in overeenstemming met RJ C1 organisaties zonder winststreven.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ C1 organisaties zonder winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 13 juli 2018

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. G.J. Straatman RA